

Název: Historiografie raného novověku (Historiography of the Early Modern Period):

Rozsah kurzu: podzimní semestr

Vyučující: Tomáš Malý

Typ výuky: Cvičení 2

Zakončení: Zápočet (referáty)

Předpoklady: Znalost anglického a německého jazyka. Základní přehled o evropské historiografii 19. a 20. století.

Anotace: Seminář přibližuje zásadní momenty evropské historiografie 20. století, které se dotýkají dějin raného novověku. Na základě četby historiografických, metodologických i materiálových textů jsou studenti vedeni k samostatnému přemýšlení a následné diskusi o podstatných trendech a změnách v moderním evropském dějepisectví. Důležitým cílem je rovněž ujasnění základní terminologie a obecnější debata o směřování historie jako vědeckého oboru.

Osnova:

- I. Dějiny mentalit – strukturální perspektiva.
- II. Kvantitativní historie, histoire sérielle.
- III. Mikrohistorie.
- IV. Reprezentace.
- V. Historická antropologie – kolektivní představy.
- VI. Sekularizace.
- VII. Kultura: akulturace, difúze, nadvláda.
- VIII. Dějiny těla.
- IX. Foucault: biomoc – vězení a biopolitika.
- X. Fikce a narativita – Martin Guerre.
- XI. Historie a dějiny umění.
- XII. Komparativní dějiny.

Literatura:

Povinná

Iggers, Georg G.: *Dějepisectví ve 20. století*. Praha 2002. ISBN 80-7106-504-8.

Burke, Peter: *Francouzská revoluce v dějepisectví, Škola Annales (1929–1989)*. Praha 2004. ISBN 80-7106-719-9.

Van Dülmen, Richard: *Historická antropologie. Vývoj, problémy, úkoly*. Praha 2002. ISBN 80-86569-15-2.

Burke, Peter: *Co je kulturní historie?* Praha 2011. ISBN 978-80-7363-302-8.

Doporučená

Applebyová, Joyce – Huntová, Lynn – Jacobová, Margaret: *Jak říkat pravdu o dějinách. Historie, věda, historie jako věda a Spojené státy americké*. Brno 2002. ISBN 80-7325-003-9.

Chartier, Roger: *Na okraji útesu*. Červený Kostelec 2010. ISBN 978-80-87378-52-6.

de Certeau, Michel: *Psaní dějin*. Brno 2011. ISBN 978-80-7325-253-3.

Storchová, Lucie (ed.): *Conditio humana: konstanta či historická proměnná? Koncepty historické antropologie a teoretická reflexe v současné historiografii*. Praha 2007. ISBN 978-80-86971-36-0.

Rozpis hodin:

- I. Historiografický přehled: 20. století, teorie a podněty.
- II. Dějiny mentalit – strukturální perspektiva. Text: **Peter Burke**, *Silné a slabé stránky historie mentalit [1986]*, in: *Variety kulturních dějin, Brno 2006*, s. 169–189. Doporučeno: F. Braudel, Dlouhé trvání, in: *Antologie francouzských společenských věd: Antropologie, sociologie, historie (= Cahiers du CeFRoS, 8). Praha 1995*, s. 145–186.
- III. Kvantitativní historie, histoire sérielle. Text: **Michel de Certeau**, *Historiografická operace [1975]*, in: *Psaní dějin, Brno 2011*, s. 61–96.
- IV. Mikrohistorie. Text: **Giovanni Levi**, *On Microhistory*, in: *New perspectives on historical writing*, ed. P. Burke, Cambridge 1992, s. 93–113. Doporučeno: J. Grulich, Zkoumání „maličkostí“. (Okolnosti vzniku a významu mikrohistorie). ČČH 99, 2001, s. 519–547.
- V. Reprezentace. Text: **Roger Chartier**, *Svět jako reprezentace [1989]*, in: *Na okraji útesu, Červený kostelec 2010*, s. 61–78.
- VI. Historická antropologie – kolektivní představy. Text: **Peter Burke**, *Klasifikace lidí: sčítání lidu jako kolektivní představa [1987]*, in: *Žebráci, šarlatáni, papežové. Historická antropologie raně novověké Itálie. Eseje o vnímání a komunikaci, Jinočany 2007*, s. 47–64.
- VII. Sekularizace. Text: **Rudolf Schlögl**, *Racionalizace jako odstranění smyslovosti z náboženské praxe? K sociální a mediální podobě náboženství v novověku*, in: *Die Säkularisation im Prozess der Säkularisierung Europas*, eds. P. Blickle – R. Schlögl, *Epfendorf 2005*, s. 37–64.
- VIII. Kultura: akulturace, difúze, nadvláda. Texty: **Robert Muchembled**, *Lay judges and the acculturation of the masses (France and the Southern Low Countries, 16th to 18th c.)*, in: *Religion and society in early modern Europe 1500–1800*, ed. K. von Greyerz, London – Boston – Sydney 1984, s. 56–65. **Jean Wirth**, *Against the acculturation thesis*, in: *tamtéž*, s. 66–78. Doporučeno: D. Tinková, „Represe lidové kultury“ a „antropologie moci“. Civilizační teorie Roberta Muchembleda v rámci diskusí o konceptu raně novověké „lidové“ kultury ve francouzské historiografii 60.–80. let, in: *Mezi náboženstvím a politikou. Lidová kultura raného novověku*, ed. Z. R. Nešpor, Praha 2005.
- IX. Dějiny těla. Text: **Roy Porter**, *History of the body*, in: *New perspectives on historical writing*, ed. P. Burke, Cambridge 1992, s. 206–232.
- X. Foucault: biomoc – vězení a biopolitika. Text: **Daniela Tinková**, *Biomoc a „politická anatomie lidského a společenského těla“*. Foucaultův koncept „biomoci“ ve vztahu k otázce modernizace státu, zrození humanitních věd a medikalizace společnosti na přelomu 18. a 19. století, in: *Conditio humana: konstanta či historická proměnná? Koncepty historické antropologie a teoretická reflexe v současné historiografii*, ed. L. Storchová, Praha 2007, s. 115–135. Doporučeno: M. Foucault, *Dohlížet a trestat. Kniha o zrodu vězení*. Praha 2000.
- XI. Fikce a narativita. Texty: **Natalie Zemon-Davis**, *Návrat Martina Guerra [1982]*, Praha 1998. **Roger Chartier**, *Historie mezi vyprávěním a poznáním*, in: *Na okraji útesu, Červený kostelec 2010*, s. 79–97.
- XII. Historie a dějiny umění. Texty: **Vít Vlnas**, *Tunel ražený ze dvou stran? Poznámky ke vzájemnému vztahu dějepisu umění a historiografie bez přívlastků*, in: *IX. sjezd českých historiků, sv. II: Historie v kontextu ostatních vědních disciplín*, eds. J. Dvořák – T. Knoz, Brno aj. 2008, s. 35–45. **Peter Burke**, *Eyewitnessing: The Uses of Images as Historical Evidence*, 2001, s. 34–45 a 169–177.